

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO WPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość **WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W SZCZECINIE**
KOŁOBRZEGO-502 Szczecin, ul. Wały Chrobrego 10,
tel./fax 91 433-70-66, tel. 91 488 90 00
NIP 851-20-22-807

1. Nazwa

REDUTA SOLNA

2. Czas powstania

1832-1836

4. Adres

**ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy
Skansenie Morskim**

nr ewidencyjny działki: 5/3 obręb 3 gminy Miasto
Kołobrzeg

nr księgi wieczystej

11. Materiały graficzne

Widok na redutę od południa

5. Przynależność administracyjna

województwo **zachodniopomorskie**

powiat **kołobrzegi**

gmina **Miasto Kołobrzeg**

6. Współrzędne geograficzne

N: 54°10'36.6", E: 15°33'35.4"

7. Poprzednie nazwy miejscowości

Kolberg, Colberg

8. Właściciel i jego adres

Gmina Miasto Kołobrzeg

9. Użytkownik i jego adres

**Chorągiew Zachodniopomorska ZHP
Bałtycki Hufiec Morski w Kołobrzegu
ul. Słowińców 1
78-100 Kołobrzeg**

12. Historia

W 1807 roku w miejscu obecnej reduty zbudowano lekką fortyfikację polową - tzw. przyczółek mostowy (Salinen Brückenkopf). Jego celem była ochrona przed nieprzyjacielem, ale nie zdała ona egzaminu i została zdobyta z marszu. Po zakończeniu walk wyciągnięto z tego wnioski i podczas ostatniej modernizacji Twierdzy Kołobrzeg w latach 1832-1836 zbudowano w tym miejscu nową fortyfikację.

W marcu 1945 roku w fortyfikacji i jej okolicy bronił się Volkssturm. Polacy zdobyli to miejsce 16 marca 1945 roku.

W 1959 roku, podczas Harcerskiej Konferencji Żeglarskiej poświęconej wychowaniu morskemu, podjęto decyzję o zorganizowaniu Harcerskiego Ośrodka Morskiego w Kołobrzegu. W 1960 roku tereny po lewej stronie Kanału Drzewnego z Redutą Solną przekazano harcerzom. Ośrodek otwarto w 1961 roku, ale prace na tym terenie trwały jeszcze wiele lat.

W latach 90-tych XX wieku obiekt popadł w ruinę. Wyremontowany, obecnie służy na potrzeby harcerzy, a także prowadzona jest w nim działalność turystyczno-edukacyjna pod nazwą „Piracka Przygoda”. W 2013 roku przy reducie powstał Skansen Morski Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu.

13. Opis

sytuacja: Obiekt znajduje się w Porcie Rybackim, pomiędzy Kanałem Drzewnym a linią kolejową Kołobrzeg-Szczecin. Od wschodu sąsiaduje ze Skansenem Morskim, a od strony południowej znajduje się Kołobrzskie Centrum Przesiadkowe przy ul. Bałtyckiej.

materiał, konstrukcja, technika: Obiekt zbudowany z cegły o wymiarach 8x15x30 cm. Ściana prosta, z ryzalitem na osi. Budowla przedzielona na osi na dwie symetryczne części. Reduta kryta dachem papowym, dwuspadowym (ryzalit) i płaskim (część główna), ze świetlikiem i kominami. Konstrukcja ścian zakończona z zewnątrz u szczytu fryzem arkadkowym. Posadzka ceglana. W wale obok od strony wschodniej, podwalnia.

rzut: Główna część ma kształt $\frac{3}{4}$ koła, z ryzalitem od strony północnej. Otoczona wałem ziemnym i fosą.

bryła: Bryła reduty zwarta, symetryczna. Obiekt jednokondygnacyjny. Dach dwuspadowy, z dwoma ceglanymi kominami.

elewacje: Od północy ryzalit na osi. Korpus przedzielony na dwie symetryczne części połączone dwuspadowym dachem. W lewej części korpusu otwór drzwiowy z półkolistym łukiem i drewnianymi drzwiami, do których prowadzą kamienne jednobiegowe schody z ceglanym podestem. Ryzalit na rzucie półkoła z dachem z niskiego stożka krytego papą. W murze ryzalitu 6 otworów strzelniczych zglifowanych do wewnątrz, w tym 4 małe zamknięte łukiem odcinkowym i dwa łukiem płaskim, okratowane. W prawej części korpusu cofnięty otwór okienny zamknięty łukiem kolistym i okratowany (pierwotnie pełnił funkcję otworu drzwiowego). Całość zamknięta fryzem arkadkowym z arkadkami półkolistymi z konsolkami. Elewacja południowa na kamiennej podmurówce. Okna strzelnicze zamknięte łukiem odcinkowym osadzone na 15 osiach w rytmie: 2 wąskie prostokątne zglifowane do wewnątrz i kwadratowe duże okno, również zglifowane do wewnątrz, w środkowej części przebudowane. Całość zakończona fryzem arkadkowym, jak w ryzalicie, również przebudowanym. Podwalnia wmurowana w wał otaczający redutę. Wmurowane drzwi drewniane, płaskie, znajdują się w ścianie ceglanej z dużym łukiem półkolistym.

wnętrze: W korpusie głównym znajdują się 3 pomieszczenia, jedno w ryzalicie. Sklepienie kolebkowe z lunetami. Posadzka betonowa, polerowana (lastryko). W posadzce kanały grzewcze. Okna drewniane, część otworów strzelniczych wyposażona w kwadratowe płyty PCV. Pomieszczenie główne połączone z ryzalitem kanałem grzewczym, zakończonym łukiem odcinkowym.

Wnętrze podwalni ze sklepieniem kolebkowym i ceglana posadzka. Z boku wału do środka prowadzi drugi otwór wejściowy z drewnianymi drzwiami. Od strony południowej znajduje się studnia z wodą i kominiek.

wyposażenie: Stalowe uchwyty do mocowania armat.

instalacja: elektryczna, wodno-kanalizacyjna, grzewcza (piec na drewno).

14. Kubatura 400 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 180 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne militarne	17. Użytkowanie obecne turystyczno-edukacyjne
18. Stan zachowania Ogólny zły. Kamienie fundamentów kruszą się. Ściany zewnętrzne pękają, nie były poddane zabiegom konserwatorskim. Ściany wewnętrzne stan dobry, w niektórych częściach tynk. Sklepienia i strop w stanie dobrym. Podwalnia zawilgocona, ściany zewnętrzne uszkodzone. Stan sklepienia dobry, stan wału dobry, ale ulega erozji. Fosa zarośnięta.		19. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie Przeprowadzenie prac związanych z usunięciem wilgoci zarówno z budynku reduty, jak i pomieszczeniu pomocniczym, (dawny magazyn prochu), zabezpieczenie wału przed dalszą erozją, pogłębienie i oczyszczenie fosy.	

20. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

21. Uwagi

22. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Bibliografia

- Ryszard Henryk Bochenek, 1000 słów o inżynierii i fortyfikacjach, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 1980.
- Hieronim Kroczyński, Relikty nowożytnej twierdzy kołobrzesckiej we współczesnej architekturze miasta, Kołobrzesckie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu, Kołobrzeg 1993.
- Hieronim Kroczyński, Twierdza Kołobrzeg, Barwa i Broń, Warszawa 2000.
- Robert Dziemba, Historia Kołobrzegu, dla średniozaawansowanych, Wydawnictwo Kamera, Kołobrzeg 2018.

24. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Tekst Robert Dziemba, 28.09.2019

plany, rysunki Robert Dziemba, Agnieszka Kasperowicz, Maciej Gibczyński

25. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

fotografie Robert Dziemba, 3.08.2019

26. Załączniki

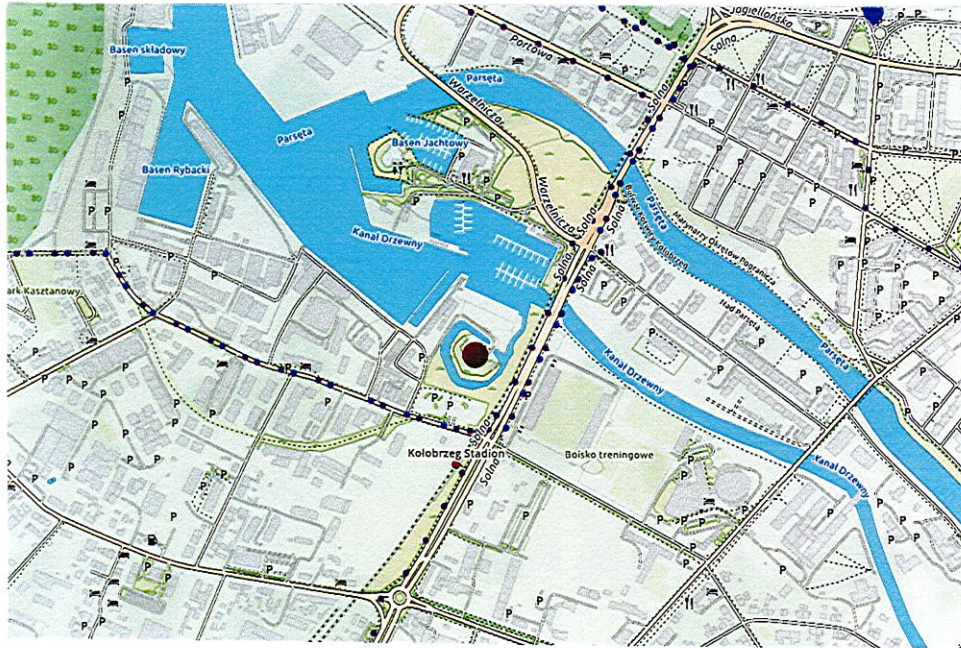
10

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

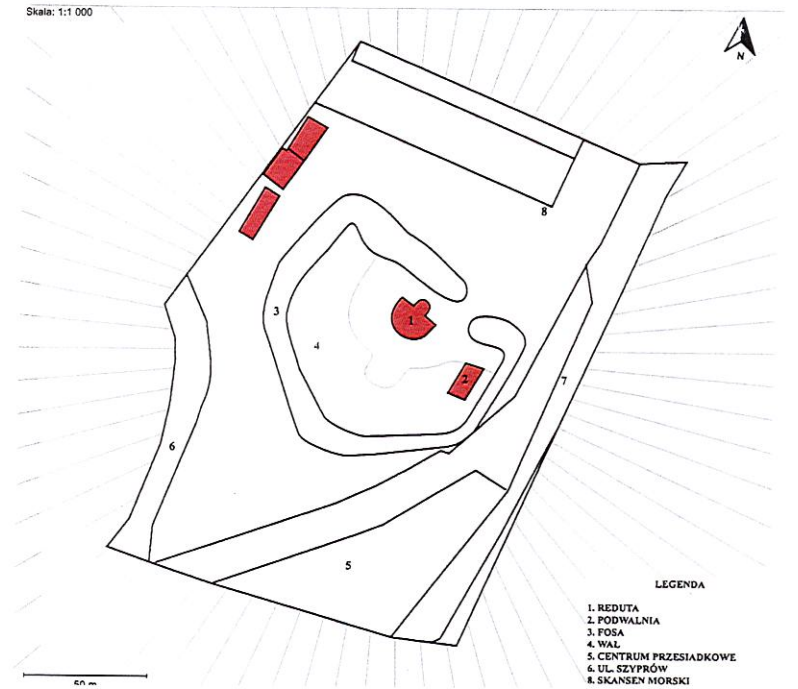
Nr 1

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Plan orientacyjny

Plan sytuacyjny

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

28.09.19 RD

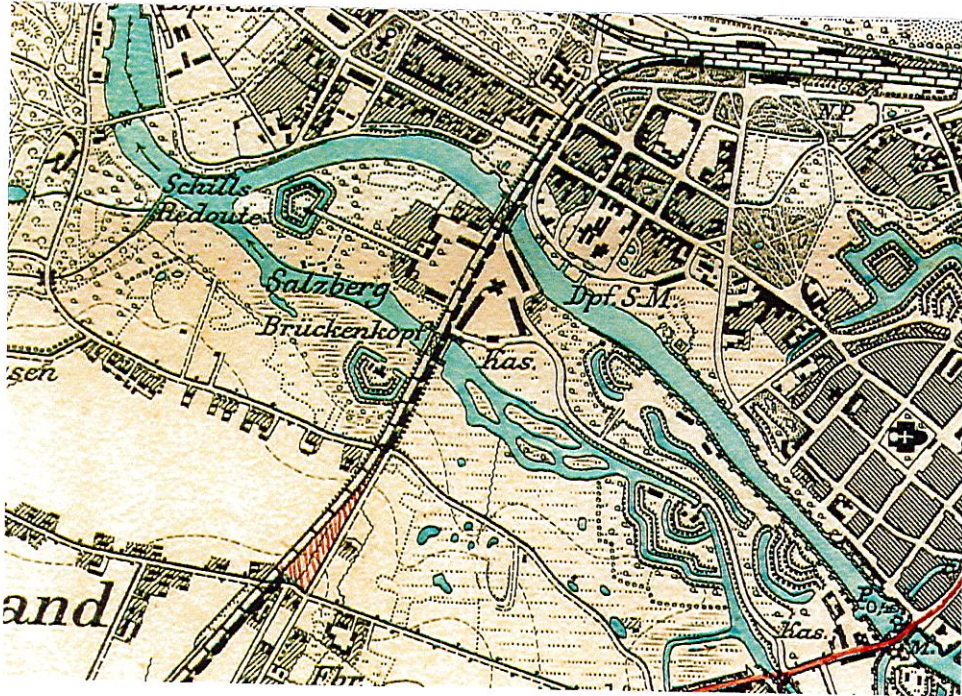
ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 2

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Mapa miasta z 1890 roku

Reduta przed 1945 rokiem

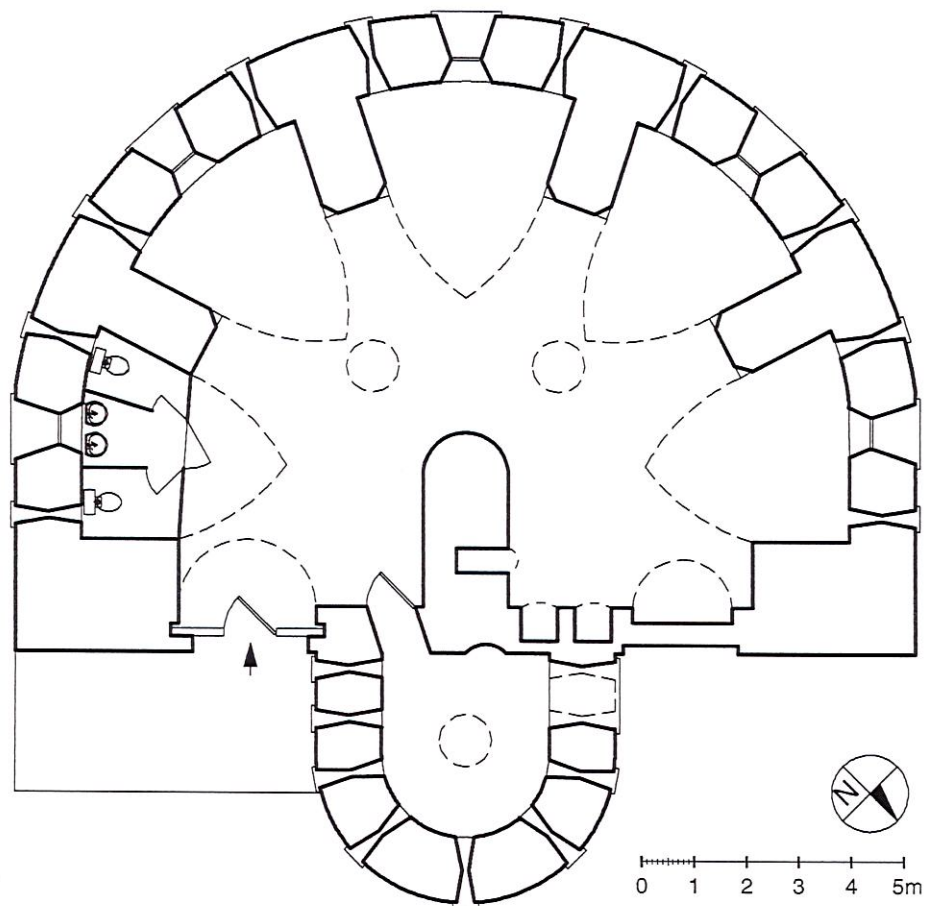

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

29.09.19 RD

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprow, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Rzut

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

28.03.19 RD

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 4

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Widok od zachodu

Widok od północnego zachodu

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

28.09.13 *RD*

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Widok od północy

Wnętrze reduty, widok w kierunku drzwi wejściowych

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

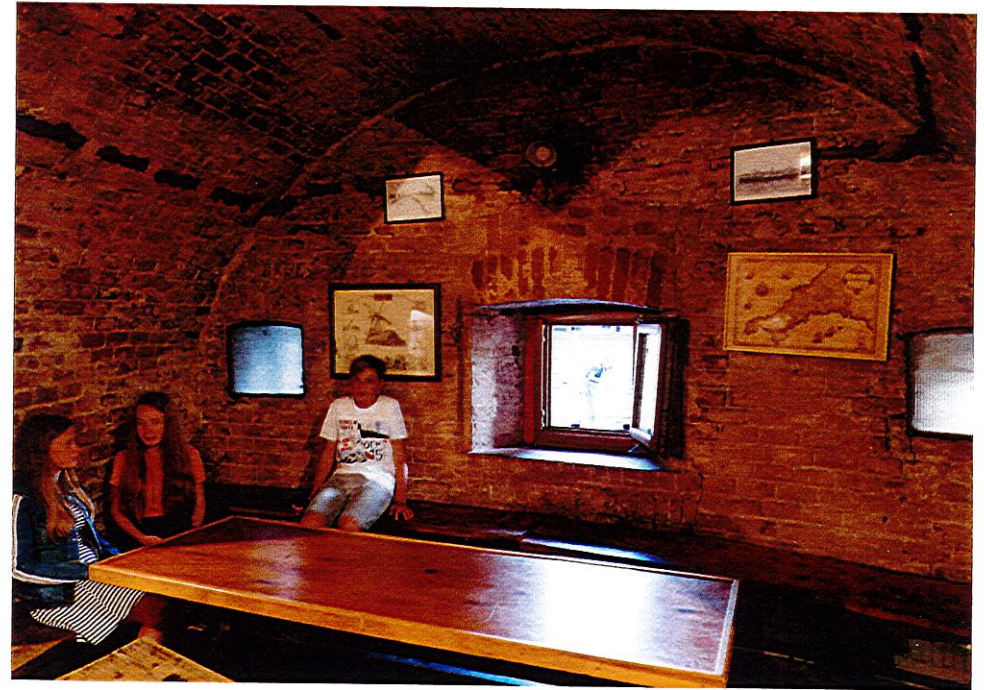
28.03.19 RD

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Widok wnętrza

Wnętrze reduty, widok na otwory okienne

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

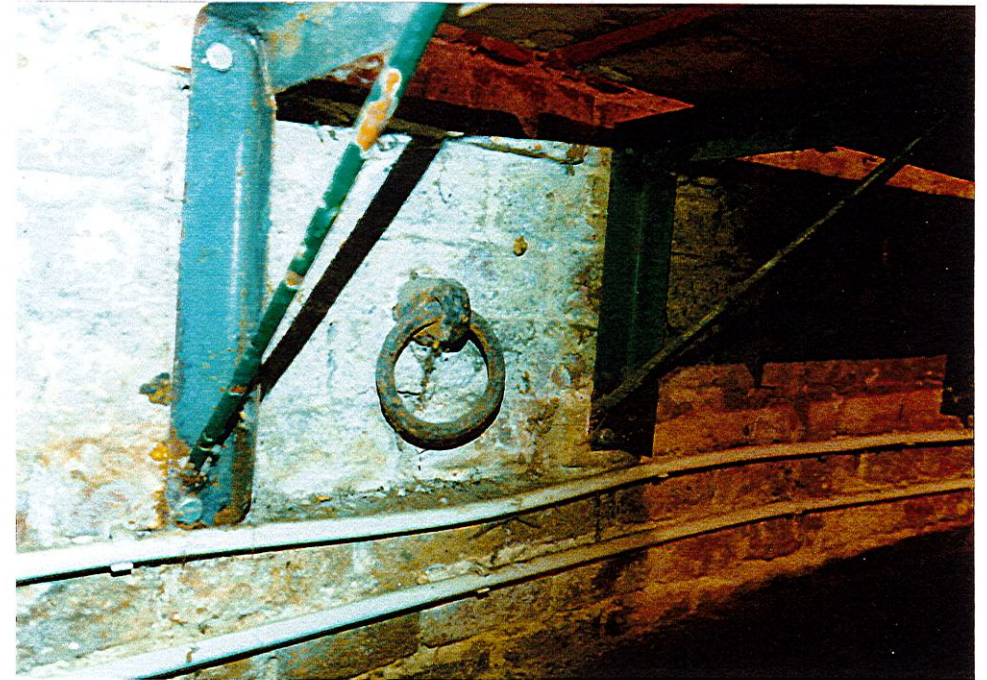
28.08.19 RD

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Widok wnętrza – konstrukcja nośna sklepienia

Metalowa obręcz w ścianie

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

28.09.14 R D

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Widok wnętrza – przyłączy kanału grzewczego

Wnętrze pomieszczenia gospodarczego

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

28.08.13 R/D

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Widok na wał reduty w kierunku południowym

Wejście do podwalni

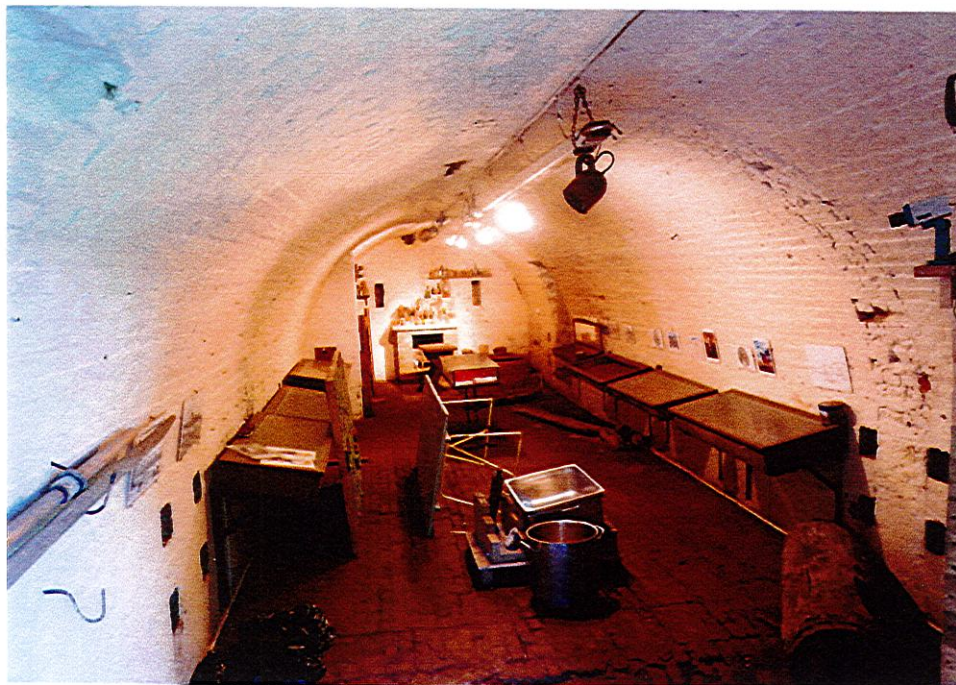

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

29-09-18 R D

1. Miejscowość	KOŁOBRZEG	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres REDUTA SOLNA ul. Szyprów, w Porcie Rybackim, przy Skansenie Morskim	6. Zawartość załącznika ZDJĘCIA
2. Gmina	MIASTO KOŁOBRZEG		
3. Powiat	KOŁOBRZESKI		
4. Województwo	ZACHODNIOPOMORSKIE		

Wnętrze podwalni

Opracowanie załącznika: Robert Dziemba
(data i podpis)

29.08.18 RL